

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (în vederea facilitării dezvoltării infrastructurii de transport al energiei electrice, îmbunătățirii procedurii de autorizare a construcției centralelor electrice și dezvoltării pieței de echilibrare a energiei electrice)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii Guvernului pentru modificarea unor hotărâri ale Guvernului (în vederea facilitării dezvoltării infrastructurii de transport al energiei electrice, îmbunătățirii procedurii de autorizare a construcției centralelor electrice și dezvoltării pieței de echilibrare a energiei electrice), a fost elaborat de Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Actul normativ a fost elaborat în temeiul art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial Nr. 437-440 art. 598), pct. 7 din anexa la Legea nr. 120/2022 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 158, art. 278) și art. 6 lit. (h) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial Nr. 252 art. 412),
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Proiectul de hotărâre a fost elaborat în scopul executării prevederilor pct. 3, 6, 7 și 17 din Anexă la Legea nr. 120/2022 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău și a stației Back-to-Back Vulcănești, adoptată de Parlament întru consolidarea securității energetice a țării, art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică, dar și art. 7 alin. (1) din Legea nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului. • Modificarea hotărârii Guvernului nr. 1037/2023 cu privire la exproprierea pentru cauză de utilitate publică a bunurilor imobile, a dreptului de folosință asupra bunurilor imobile și a administrării bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de interes național de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău; În ceea ce se referă la Proiectul de interconexiune LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău, acesta reprezintă un obiectiv specific prevăzut în Strategia energetică a Republicii Moldova până în anul 2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 102/2013, iar realizarea Proiectului reprezintă o măsură prevăzută de Foaia de parcurs pentru sectorul electroenergetic din Republica Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 409/2015. Suplimentar, reliefăm că, datorită importanței Proiectului, în ceea ce privește securitatea alimentării cu energie electrică a consumatorilor din Republica Moldova, lucrările de construcție a LEA 400 kV Vulcănești-Chișinău au fost declarate de utilitate publică de interes național, în conformitate cu prevederile Legii nr. 120/2022. Astfel, în scopul facilitării lucrărilor de construcție de interes național a LEA 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești–Chișinău, care reprezintă un obiectiv de importanță strategică, Legea nr. 120/2022 stabilește o procedură specială de expropriere a bunurilor imobile/drepturilor de folosință și altor drepturi reale asupra bunurilor imobile situate pe amplasamentul lucrărilor de utilitate publică, identificate potrivit documentației de proiect. Potrivit procedurii stabilite de lege, transmiterea de la expropriați la expropriator a drepturilor de proprietate și a drepturilor de folosință sau a altor drepturi reale asupra bunurilor imobile necesare lucrărilor de construcție de interes național, are loc în temeiul actului de expropriere emis de Guvern. În acest sens, problematicile care impun promovarea Proiectului actului normativ rezultă din demersurile Unității Consolidate pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii (UCIPE) prin intermediul căreia se implementează Proiectul de Dezvoltare a Sistemului

Electroenergetic (în continuare Proiect) și în special lucrările de interes național de construcție a LEA 400 kV de transport al energiei electrice Vulcănești – Chișinău, parte a proiectului citat și ÎS „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” (IPOT) responsabil conform Legii nr. 120/2022 de efectuarea lucrărilor cadastrale și de organizare a teritoriului.

Astfel, prin demersul nr. 01-6-01/ 1999 din 19 august 2025 și 01-6-01/1006 din 05 august 2025 (se anexează), IPOT a informat UCIPE și Ministerul Energiei despre propuneri de modificare a hotărârii Guvernului nr. 1037/2023, în contextul dificultăților întâmpinate în procesul de coordonare și aprobare a proiectelor de formare prin separarea a terenurilor proprietate privată expropriate pentru cauza de utilitate publică, anexând și răspunsurile Agenției Proprietății Publice.

În acest sens, întru elucidarea blocajelor care ar afecta respectarea termenul de realizare a Proiectului stabilit pentru 31 decembrie 2025, Ministerul Energiei inițiază procedura de modificare a Hotărârii de Guvern nr. 1037/2023.

• **Modificarea hotărârii Guvernului nr. 517/2024 cu privire la aprobarea Regulamentului privind construcția/reconstrucția centralelor electrice și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului;**

Potrivit art. 7 alin. (1) din Legea nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului, orice investitor potențial, anterior inițierii activităților investiționale în domeniile de importanță pentru securitatea statului prevăzute la art. 4, este obligat să obțină aprobarea prealabilă din partea Consiliului pentru promovarea proiectelor investiționale de importanță națională.

În acest sens, exploatarea infrastructurii din domeniul energiei este unul din domeniile de importanță pentru securitatea statului, așa cum este specificat la art.4 lit. a) din Legea nr.174/2021.

De menționat că, lipsa prevederii în Regulamentul actual, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 517/2024, prin care investitorul este obligat să prezinte aprobarea prealabilă a investiției din partea Consiliului pentru Examinarea Investițiilor de Importanță pentru Securitatea Statului poate conduce la situația în care Guvernul urmează să aprobe o hotărâre privind autorizarea construcției unei centrale cu puterea mai mare de 20 MW, fără ca să fie aprobată prealabil această investiție în domeniu de interes pentru securitatea statului (de ex: proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la autorizarea instalării unei centrale electrice fotovoltaice în extravilanul comunei Bilicenii Noi, raionul Sângerei, [număr unic - 375/MEEn/2025](#)).

Totodată, ca urmare a intrării în vigoare a [Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică](#) și abrogării Legii nr. 107/2016, se impune ajustarea actelor normative secundare precum actul în cauză, în vederea substituției referințelor la prevederile abrogate cu trimiteri corespunzătoare la noua lege.

• **Modificarea hotărârii Guvernului nr. 26/2025 privind impunerea obligației de serviciu public operatorilor de sistem în scopul acordării accesului la rețea pentru producătorii de energie din surse regenerabile care beneficiază de schema de sprijin „preț fix”**

Capacitățile de echilibrare reprezintă un element indispensabil pentru stabilitatea și reziliența Sistemului Electroenergetic Național. În contextul integrării în ENTSO-E și al tranziției energetice, este necesar ca operatorii de sistem să acorde tratament similar atât producătorilor eligibili mari care beneficiază de schema „preț fix”, **cât și câștigătorilor licitațiilor pentru construcția de capacități de echilibrare**. Extinderea prevederilor Hotărârii nr. 26/2025 asupra acestei categorii de investitori contribuie la crearea unui cadru unitar și previzibil pentru dezvoltarea infrastructurii critice.

Prin introducerea obligației de serviciu public pentru operatorii de sistem, câștigătorii licitațiilor pentru construcția de capacități de echilibrare vor beneficia de aceleași garanții privind accesul la rețea ca și producătorii eligibili mari. Această uniformizare reduce riscul de discriminare între participanții la piață, stimulează investițiile în active de echilibrare și încurajează dezvoltarea unor proiecte noi, care vor contribui la creșterea securității energetice a Republicii Moldova.

Prin clarificarea expresă a obligațiilor operatorilor de sistem, actul modificat instituie un cadru transparent de procesare a cererilor de racordare, bazat pe principiul de prioritizare a proiectelor declarate eligibile sau câștigătoare ale licitațiilor. Aceasta garantează un tratament echitabil pentru toți participanții și elimină riscul unor interpretări divergente sau aplicări selective.

Obligația de serviciu public ce se propune a fi impusă prin hotărâre se încadrează în definiția prevăzută de art. 2 din Legea nr. 164/2025, fiind o măsură luată în interesul economic general pentru a susține securitatea aprovizionării cu energie regenerabilă, continuitatea și stabilitatea sistemului electroenergetic. Prioritizarea câștigătorilor licitațiilor pentru construcția de capacități de echilibrare, în lista de așteptare pentru eliberarea avizelor de racordare, contribuie la creșterea capacităților de echilibrare, asigurarea concurenței și funcționării pieței energiei electrice, ceea ce corespunde scopurilor stabilite de lege.

Crearea unor condiții clare pentru racordarea capacităților de echilibrare este esențială în vederea consolidării securității energetice, reducerii dependenței de importuri și alinierii la bunele practici europene. Aceste măsuri facilitează implementarea cerințelor ENTSO-E și respectarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul Agendei de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, aprobate prin [hotărârea Guvernului nr. 260/2025](#), care la Pilonul 6 reforma 1, măsura 3 prevede piața de echilibrare în vigoare și funcțională la finele lunii decembrie 2025, dar și cele asumate prin [Tratatul Comunității Energetice](#) și al procesului de aderare la Uniunea Europeană.

Subsecvent, intrarea în vigoare a Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică care stabilește principii generale cu privire la funcționarea piețelor de energie electrică și abrogarea Legii nr. 107/2016, generează necesitatea actualizării cadrului normativ secundar. Substituirea temeiurilor juridice din actele guvernamentale cu noile referințe legale asigură coerența legislativă și evită aplicarea unor prevederi abrogate, garantând securitatea juridică și claritatea normelor aplicabile.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii de Guvern prevede următoarele obiective stabilite de autorul proiectului:

1.Modificarea hotărârii Guvernului nr. 1037/2023, Anexei nr. 1, nr. 2 și nr. 4 la aceasta, în contextul solicitărilor depuse de părțile implicate în procesul de implementare a proiectului:

- Se clarifică procedura de expropriere în cazul bunurilor imobile neevidențiate corespunzător în Registrul bunurilor imobile, pct. 4 din hotărârea Guvernului nr. 1037/2023.
- Se operează modificări punctuale în anexele hotărârii, prin corectarea sau excluderea unor poziții de terenuri pentru mai multe localități (Iujnoe, Băcioi, Ecaterinovca, Gradiște, Gura Galbenei, Congaz, Dezghingea, Fîrlădeni, Costești, Salcia, Cenac, Borogani etc.), pentru a reflecta situația reală.

2.Modificarea hotărârii Guvernului nr. 517/2024 ca urmare a intrării în vigoare a Legii nr. 164/2025 cu privire la energia electrică și abrogării Legii nr. 107/2016:

- Se ajustează temeiul emiterii hotărârii la „În temeiul art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 164/2025 cu privire la energia electrică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr. 437-440, art. 598)”.
- Se clarifică terminologia: noțiunea de „capacitate adițională” se substituie cu „puterea instalată cumulată”.
- Lista actelor anexate la cererea de autorizare se completează cu documentul de aprobare prealabilă de la Consiliu.
- Se redefineste scopul Regulamentului: aplicabil pentru centrale cu putere instalată cumulată mai mare de 20 MW și pentru reconstrucții/extinderi care depășesc acest prag.
- Se instituie o excepție pentru producătorii selectați prin procese competitive/licitații și pentru producătorii eligibili de centrale regenerabile mai mare de 20 MW.
- Se introduce obligația obținerii aprobării prealabile a Consiliului pentru Examinarea Investițiilor de Importanță pentru Securitatea Statului pentru proiectele de construcție sau extinderea centralelor electrice.

3.Modificarea hotărârii Guvernului nr. 26/2025 în vederea dezvoltării pieței de echilibrare a energiei electrice: • Extinderea accesului garantat la rețea și pentru câștigătorii licitațiilor de echilibrare; • Hotărârea nr. 26/2025 se modifică astfel încât obligațiile operatorilor de sistem (OS) privind acordarea accesului la rețea în mod prioritar să vizeze nu doar producătorii eligibili mari din schema „preț fix”, ci și câștigătorii licitațiilor pentru construcția de capacități de echilibrare. • Se instituie obligația OS de a examina cererile de racordare depuse de acești câștigători și de a elibera avizele de racordare dacă există capacitate disponibilă. • Se asigură includerea prioritară pe lista de așteptare și aplicarea principiului „primul venit, primul servit”. • Se conferă prioritate cererilor de racordare ale câștigătorilor licitațiilor pentru echilibrare față de ceilalți solicitanți neeligibili. • Se prevede obligația OS de a coopera cu acești investitori și de a furniza informații despre zonele cu capacitate disponibilă. Totodată, având în vedere importanța Realizării în termen a proiectului strategic de infrastructură și asigurării implementării în timp a reformelor din Agendei de reforme aferente Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027 se propune intrarea în vigoare a hotărârii de Guvern la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Nu au fost identificate opțiuni alternative.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Nu este aplicabil.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Aprobarea hotărârii Guvernului nu necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare din Bugetul de Stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Hotărârea Guvernului nr. 1037/2023: Modificările operate vizează clarificarea procedurilor de expropriere și corectarea listelor de terenuri afectate de construcția LEA 400 kV Vulcănești–Chișinău, ceea ce are ca efect creșterea transparenței și predictibilității pentru proprietarii privați de terenuri. Aceste ajustări reduc riscul de litigii și asigură o compensare corectă și conformă cu măsurătorile tehnice finale, facilitând în același timp implementarea proiectului de infrastructură strategică. Hotărârea Guvernului nr. 517/2024: Amendamentele aduse contribuie la clarificarea cadrului juridic și la creșterea predictibilității pentru investitori, prin uniformizarea terminologiei și stabilirea unor proceduri obiective și transparente; în același timp, introducerea aprobării prealabile a Consiliului pentru Examinarea Investițiilor de Importanță pentru Securitatea Statului reprezintă o măsură suplimentară de control, care consolidează securitatea națională. Hotărârea Guvernului nr. 26/2025: Modificările propuse au un impact pozitiv asupra sectorului privat prin extinderea obligațiilor de serviciu public ale operatorilor de sistem și asupra câștigătorilor licitațiilor pentru construcția de capacități de echilibrare, ceea ce garantează accesul prioritar și transparent la rețea, reduce riscurile investiționale și stimulează atragerea capitalului privat în dezvoltarea unor proiecte esențiale pentru securitatea și stabilitatea Sistemului Electroenergetic Național.
4.4. Impactul social
Nu este aplicabil. Proiectul de modificare propus nu prevede aplicarea elementelor noi de reglementare.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu au fost identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil. Proiectul nu presupune transpunerea actelor juridice ale UE.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, a fost plasat anunțul despre inițierea procesului de elaborare a proiectului Hotărârii Guvernului (link).
În conformitate cu art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, odată cu transmiterea de către Cancelaria de Stat spre vizare/expertizare, proiectul hotărârii Guvernului și nota de fundamentare la acesta a fost publicat spre consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Energiei și pe portalul consultativ www.particip.gov.md (link). Astfel, propunerile și obiecțiile aferente proiectului vor fi luate în calcul, în procesul de definitivare al acestuia.
7. Concluziile expertizelor
Proiectul de hotărâre va fi remis Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție, conform prevederilor art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
Proiectul de hotărâre va fi remis Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice, conform prevederilor art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Nu este aplicabil. Urmare a aprobării proiectul de hotărâre nu sunt necesare acțiuni suplimentare de încorporare a actului în cadrul normativ existent.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ.
Nu este aplicabil.

Secretară de stat

/semnat electronic/

Carolina NOVAC